

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Milana Podhrázkého a soudkyň Jiřiny Chmelové a Jitky Zavřelové v právní věci žalobkyně: **T. K.**, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 2. 10. 2023, čj. OAM-334/ZA-ZA11-P07-2023, o kasační stížnosti žalovaného proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 20. 12. 2023, čj. 41 Az 45/2023-28,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II. Žalovaný **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.
- III. Žalobkyni **se** náhrada nákladů řízení **nepřiznává**.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Žalovaný rozhodnutím označeným v záhlaví zastavil řízení o žádosti žalobkyně o udělení mezinárodní ochrany podle § 25 písm. j) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, neboť vyhodnotil, že nelze zjistit místo jejího pobytu.

[2] Z informace Správy uprchlických zařízení, provozovatele Přijímacího a pobytového střediska Zastávka, evidence žadatelů o udělení mezinárodní ochrany vyplynulo, že žalobkyně dne 4. 8. 2023 svévolně opustila Přijímací a pobytové středisko Zastávka (dále jen „pobytové středisko“) a doposud se do něj nevrátila. Proto jí žalovaný dne 5. 9. 2023 zaslal na adresu pobytového střediska (jako na poslední známou adresu hlášeného pobytu) výzvu k oznámení nového místa pobytu na území České republiky a stanovil jí k tomu lhůtu v délce 14 dnů. Poučil ji současně o tom, že pokud výzvě nevyhoví, řízení zastaví. Výzva byla v přijímacím středisku vyvěšena do 14. 9. 2023. Žalobkyně si výzvu nepřevzala, a tedy ani na ni ve stanovené lhůtě, která uplynula dne 28. 9. 2023, nijak nereagovala. Na základě těchto skutečností žalovaný konstatoval, že místo pobytu žalobkyně nelze zjistit a řízení o její žádosti zastavil.

[3] Proti rozhodnutí žalovaného podala žalobkyně u Krajského soudu v Brně žalobu. Krajský soud rozsudkem označeným v záhlaví rozhodnutí žalovaného zrušil a věc mu vrátil

k dalšímu řízení. Dospěl totiž k závěru, že nebyly naplněny podmínky pro zastavení řízení, žalovaný totiž nevyvinul dostatečnou snahu proto, aby zjistil pobyt žalobkyně.

[4] Krajský soud nejprve poukázal na to, že během správního řízení došlo ke změně ustanovení § 25 písm. j) zákona o azylu, neboť do 30. 6. 2023 platilo, že *Řízení se zastaví, jestliže nelze zjistit místo pobytu žadatele o udělení mezinárodní ochrany a na základě dosud zjištěného stavu nelze rozhodnout*. Od 1. 7. 2023 pak platí, že *Řízení se zastaví, jestliže nelze zjistit místo pobytu žadatele o udělení mezinárodní ochrany a žadatel o udělení mezinárodní ochrany ani na výzvu ministerstva nové místo pobytu na území České republiky do 14 dní ode dne doručení výzvy nenahlásil*. Současně soud neopomněl, že novela zákona o azylu provedená zákonem č. 173/2023 Sb., v přechodném ustanovení stanoví, že v případě řízení zahájeném přede dnem nabytí účinnosti nového zákona se postupuje podle § 25 zákona o azylu ve znění nového zákona. Proto se v řešené věci použije nová právní úprava, dle níž musí být pro aplikaci § 25 písm. j) zákona o azylu naplněny kumulativně dvě podmínky, a to nemožnost zjistit místo pobytu žadatele a nenahlášení nového místa pobytu na území České republiky do 14 dnů od výzvy správního orgánu.

[5] Při samotném posouzení žaloby krajský soud vycházel z konstantní judikatury Nejvyššího správního soudu, která se týkala povinnosti soudu (správního orgánu) postupovat nikoliv pouze formálně, ale naopak aktivně vyvíjet patřičné úsilí ke zjištění aktuálního pobytu žadatele (rozsudek z 29. 4. 2009, čj. 4 Azs 2/2009-33 nebo z 8. 12. 2021, čj. 10 Azs 219/2021-29). Nelze totiž ztotožňovat „nemožnost“ zjistit místo pobytu a pouhou „neznalost“ pobytu. Z § 25 písm. j) zákona o azylu plyne povinnost žalovaného pokusit se zjistit místo pobytu žadatele, teprve až v případě, že se toto místo zjistit nepodaří, je naplněna podmínka zastavení řízení.

[6] Konkrétní podoba tohoto úsilí závisí na okolnostech každého jednotlivého případu. Krajský soud dospěl k závěru, že žalovaný dostatečné úsilí nevyvinul. Konkrétně žalovanému vytknul, že se nepokusil kontaktovat žalobkyni na adrese její poslední propustky v Praze, na adrese J. 1, X P. Z evidenční karty žadatelky (tedy žalobkyně) plyne, že se žalobkyně se na této adrese zdržovala od 27.9.2022 do 4.1.2023 a pak v období od 23. 3. 2023 do 26. 6. 2023. Bylo tedy evidentní, že se žalobkyně dlouhodobě zdržovala na jedné adrese v Praze. Žalovaný se měl pokusit ověřit toto místo pobytu žalobkyně, např. prostřednictvím cizinecké policie nebo zasláním výzvy ke sdělení adresy aktuálního pobytu.

[7] Krajský soud uzavřel, že žalovaný neověřil, že žalobkyně už nemá zájem v řízení pokračovat a předčasně využil postup podle § 25 písm. j) zákona o azylu a zdůraznil, že zastavení řízení nemá sloužit jako forma postihu žadatelů, kteří zanedbají své povinnosti s hlášením místa pobytu na území České republiky. Nenahlášení aktuálního pobytu na výzvu správního orgánu je totiž jednou, nikoliv jedinou, podmínkou k zastavení řízení podle § 25 písm. j) zákona o azylu. Závěr žalovaného, že nelze zjistit místo pobytu žalobkyně byl předčasný.

II. Kasační stížnost a vyjádření žalobkyně

[8] Žalovaný (dále „stěžovatel“) podal proti rozsudku krajského soudu kasační stížnost, ve které namítl nepřezkoumatelnost rozsudku krajského soudu a dále jeho nezákonnost. Stěžovatel nesouhlasil s názorem soudu, že nevyvinul dostatečné úsilí směřující ke zjištění místa pobytu žalobkyně. Stěžovatel v kasační stížnosti shrnul skutkový stav ohledně

pokračování

doručování výzvy žalobkyni v pobytovém středisku. Uzavřel, že vyvinul dostatečnou snahu ke zjištění místa pobytu žalobkyně, ta ale nebyla úspěšná. Upozornil na to, že žalobkyně místo pobytu nahlásila až 2. 11. 2023, tedy až po zastavení řízení o její žádosti.

[9] Žalobkyně se ke kasační stížnosti nevyjádřila.

III. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[10] Nejvyšší správní soud nejprve posuzoval, zda jsou kasační námitky přípustné ve smyslu § 104 odst. 4 s. ř. s., tj. zejména zda se z hlediska svého obsahu opírají o důvody uvedené v § 103 s. ř. s. Jelikož v dané věci rozhodoval samosoudce, zabýval se Nejvyšší správní soud dále přijatelností kasační stížnosti ve smyslu § 104a odst. 1 s. ř. s. Rozhodovali před krajským soudem o věci specializovaný samosoudce a kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele, odmítne ji Nejvyšší správní soud jako nepřijatelnou. Nejvyšší správní soud přijme kasační stížnost k věcnému přezkumu pouze v případě rozpoznatelného dopadu řešení právní otázky nad rámec konkrétního případu, a to i) z důvodu neexistence, nejednotnosti nebo potřeby překonání judikatury, nebo ii) v případě zásadního pochybení krajského soudu (usnesení NSS ze dne 26. 4. 2006, čj. 1 Azs 13/2006-39, č. 933/2006 Sb. NSS).

[11] Kasační stížnost je nepřijatelná.

III.a Nepřípustné kasační námitky

[12] Námitka stěžovatele týkající se dostatečného úsilí směřujícího ke zjištění místa pobytu žalobkyně, je nepřípustná.

[13] Stěžovatel v kasační stížnosti žádným způsobem neuvedl, z jakého důvodu má za to, že jsou na něj kladené podmínky krajským soudem k dalšímu zjišťování aktuálního místa pobytu přemrštěné nebo dokonce nezákonné. Stěžovatel rovněž vůbec neargumentoval, proč se nepokusil ověřit místo pobytu žalobkyně na adrese její poslední propustky, např. prostřednictvím cizinecké policie nebo zasláním výzvy ke sdělení adresy aktuálního pobytu. Stěžovatel v kasační stížnosti pouze v krátkosti shrnul skutkový stav ohledně doručování výzvy žalobkyni v pobytovém středisku. Stěžovatel nijak nepolemizoval ze závěry krajského soudu, například tak, že by jiné úkony směřující k zjištění skutečného aktuálního pobytu žalobkyně, než které učinil, byly mimo jeho pravomoc či například výrazně nákladné či složité. Argumentace proti nosným rozhodovacím důvodům napadeného rozsudku tak v kasační stížnosti chybí.

[14] Pokud stěžovatel závěrem upozornil, že žalobkyně nové místo pobytu nahlásila až 2. 11. 2023, tak i tato argumentace se mívá s rozhodovacími důvody krajského soudu. Stěžovatel se totiž tímto upozorněním zaměřuje na druhou podmínku pro zastavení řízení dle § 25 písm. j) zákona o azylu, tedy že žalobkyně nesdělila místo svého aktuálního pobytu ve stanovené lhůtě od doručení výzvy. Krajský soud však zrušil rozhodnutí stěžovatele z toho důvodu, že stěžovatel nevynaložil všechny dostupné prostředky k zjištění aktuálního místa pobytu žalobkyně, neboť se ani nepokusil kontaktovat žalobkyni na adrese její poslední propustky (bez ohledu na to, že toto místo nebylo poslední známou adresou hlášeného pobytu). Toto upozornění tedy nemůže nijak zpochybnit závěr krajského soudu, že stěžovatel nevyvinul dostatečné úsilí ke zjištění místa pobytu žalobkyně. Popsaná kasační

námítka se tedy mívá s rozhodovacími důvody krajského soudu a je proto v souladu s § 104 odst. 4 s. ř. s. také nepřijatelná (k tomu usnesení NSS z 10. 9. 2009, čj. 7 Afs 106/2009-77, č. 2103/2010 Sb. NSS, nebo z 28. 5. 2020, čj. 9 Azs 101/2020-17, body 11 a 12).

[15] Soud není povinen ani oprávněn domýšlet argumenty za stěžovatele. Takovým postupem by přestal být nestranným rozhodčím sporu, ale přebíral by roli advokáta jedné ze stran sporu (rozsudek rozšířeného senátu NSS z 24. 8. 2010, čj. 4 As 3/2008-78, č. 2132/2011 Sb. NSS či rozsudek NSS z 15. 2. 2012, čj. 1 Afs 57/2011-95).

III.b Nepřijatelné kasační námitky

[16] Co se týče tvrzené nepřezkoumatelnosti, Nejvyšší správní soud pro stručnost odkazuje na judikaturu popisující, jaké vady naplňují kasační důvod nepřezkoumatelnosti rozsudku (rozsudky NSS ze 4. 12. 2003, čj. 2 Ads 58/2003-75, č. 133/2004 Sb. NSS, z 31. 1. 2008, čj. 4 Azs 94/2007-107, z 21. 8. 2008, čj. 7 As 28/2008-76 nebo usnesení rozšířeného senátu z 18. 2. 2008, čj. 7 Afs 212/2006-74, č. 1566/2008 Sb. NSS). Z pohledu výše uvedené judikatury však Nejvyšší správní soud neshledal žádné pochybení krajského soudu, které by svědčilo o přijatelnosti kasační stížnosti. Z rozsudku totiž jasně a srozumitelně vyplývá, z jakého důvodu krajský soud zrušil rozhodnutí stěžovatele.

[17] Nejvyšší správní soud proto uzavírá, že se krajský soud nedopustil hrubého pochybení při výkladu hmotného či procesního práva. Kasační stížnost proto soud odmítl jako nepřijatelnou ve smyslu § 104a s. ř. s.

IV. Závěr a náklady řízení

[18] Ustálená a vnitřně jednotná judikatura Nejvyššího správního soudu poskytuje dostatečnou odpověď na námitky, které stěžovatel vznesl v kasační stížnosti a krajský soud se nedopustil zásadního pochybení. Kasační stížnost proto ve své přípustné části svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Nejvyšší správní soud tedy kasační stížnost shledal ve smyslu § 104a s. ř. s. nepřijatelnou a z tohoto důvodu ji odmítl.

[19] Při rozhodování o nákladech řízení Nejvyšší správní soud vycházel z usnesení svého rozšířeného senátu z 25. 3. 2021, č. j. 8 As 287/2020-33, č. 4170/2021 Sb. NSS, podle něhož je odmítnutí kasační stížnosti pro její nepřijatelnost, na rozdíl od jiných případů odmítnutí kasační stížnosti, druhem zjednodušeného meritorního přezkumu napadeného rozhodnutí krajského soudu. Výrok o náhradě nákladů řízení se tedy opírá o § 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatel v řízení úspěch neměl a nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalobkyně zase v řízení žádný úkon nečinila, proto jí soud náhradu nákladů nepřiznal.

Poučení: Proti tomuto usnesení **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně 28. března 2024

Milan Podhrázký
předseda senátu

